

Izabela Grzankowska

Nasilenie cech osobowości typu D u matki a sposoby radzenia sobie ze stresem młodzieży z bólami brzucha

Intensity of type D personality traits in mother and coping techniques in youth with abdominal pain

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy
Zakład Psychopatologii i Diagnostyki Klinicznej

Czynnościowe bóle brzucha traktowane mogą być jako zaburzenia emocjonalno – wegetatywne. Ich uwarunkowania wciąż nie są w pełni wyjaśnione. Wśród nich czynniki psychospołeczne wydają się mieć bardzo istotne znaczenie. W stosunku do dzieci i młodzieży oczywistym jest wpływ kontekstu rodzinnego na ich sposób funkcjonowania. Rodzice tworzą środowisko wychowawcze i są źródłem przyswajanych przez dzieci wzorów zachowań, a w tym wzorców i sposobów radzenia sobie ze stresem. Ze względu na pozycję w świecie społecznym dziecka i siłę więzi emocjonalnej znaczącą postacią, która uczy postępowania wobec trudności jest matka. Jej sposób zachowania się może być istotnym elementem kształtującym sposoby radzenia sobie dzieci i młodzieży ze stresem. Celem badań było ustalenie związku cech osobowości stresowej ze sposobami radzenia sobie, którymi dysponuje młodzież z czynnościowymi bólami brzucha. Przebadano 50 osób – młodzieży hospitalizowanej z powodu nasilonych bólów brzu-

cha w wieku od 11 do 18 roku życia i ich matki oraz 50 osób młodzieży zdrowej i ich matki jako grupę kontrolną dobraną według kryterium wieku i płci badanych, w tym 57 dziewcząt i 43 chłopców. Znaczna większość badanej młodzieży pochodziła z rodzin pełnych (86%) i posiadała rodzeństwo (75%). W badaniu wobec młodzieży zastosowano Skalę Jak Sobie Radzisz – JSR autorstwa Z. Juczyńskiego i N. Ogińskiej – Bulik, a do badania matek zastosowano Skalę do Pomiaru Typu D – DS 14 w polskiej wersji N. Ogińskiej – Bulik, Z. Juczyńskiego i J. Denolle’a. Analiza wyników wskazuje, że:

1. Płeć i stan zdrowia jest czynnikiem różniącym młodzież pod względem dyspozycji i korzystania ze sposobów radzenia sobie w sytuacji trudnej. Dziewczynki zdrowe dysponują strategiami Aktywnego Radzenia Sobie w znacznie wyższym stopniu, niż dziewczynki chore. Grupy chłopców nie różnią się między sobą pod względem dyspozycji i korzystania ze sposobów radzenia sobie z sytuacją trudną.

2. Nie ma związku ze sposobami radzenia sobie przez młodzież chorą ze sposobem zachowania się matki opisanym przez charakterystykę osobowości typu D.

3. Sposób zachowania matki opisany przez charakterystykę osobowości Typu D istotnie różnicuje sposoby radzenia sobie z sytuacją trudną zdrowych chłopców.

4. Największa zmienność dyspozycji do radzenia sobie ze stresem przez młodzież występuje u chłopców zdrowych w związku z nasileniem poszczególnych aspektów osobowości typu D u matki oraz w zakresie sytuacyjnych sposobów radzenia sobie ze stresem w związku z nasileniem poszczególnych aspektów osobowości typu D i cech pełnego obrazu osobowości typu D matki.

Konkluzja:

Pozwala to sądzić, że występowanie czynnościowych bólów brzucha u młodzieży nie ma związku z cechami osobowości typu D u matki. Wydaje się być natomiast konsekwencją mniejszych zdolności adaptacyjnych dziecka w stosunku do zmiennych oddziaływań czynników psychospołecznych.

Słowa kluczowe: osobowość typu D, czynnościowe bóle brzucha, sposoby radzenia sobie z sytuacją trudną.

izabela.grzankowska@gmail.com